Ч. 20. Чернівцї, субота дня 25. сїчня (6. лютого) 1897 року. Рочник XIII.

БУКОВИНА

Часопись для руских родин. Виходить щодня кромі днів по недїлях і сьвятах.

Редакция і адміністрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. Передплата 10 зр.

Загальні збори
Наукового Товариства імени Шевченка
з 2-го лютого с. р.

По вступній промові посла Ол. Барвіньского слїдувала довша дискусия над випечатаним справозданем уступаючого видїлу, а радше над протоколом послїдних надзвичайних заг. зборів. Против сего протоколу піднеслись деякі неоправдані й неясні закиди, будьто він тенденцийно і неточно подає промови, що не є нїким підписаний, та будьто печатаючи его видїл переступив свою компетенцию. На жаль нї один з бесїдників, що виступили з закидами, не зажадав позитивних спростовань або доповнень, а принятим всюди звичаєм підписує ся протокол зі зборів чи засїдань що-йно по відчитаню, взглядно по доповненю або спростованю, та коли вже опісля его приймає ся до відомости. Адже так робить ся навіть зі стеноґрафованими протоколами, а й найбільше безсторонний секретар не зможе всїх можливих жадань задоволити. З нашої сторони — каже *Руслан* — мусимо піднести, що згаданий протокол подав як-раз точно і безсторонно все як-небудь замітне з послїдних памятних надзвичайних зборів наук. тов. імени Шевченка, тож і принято его вкінци без спростовань і доповнень до відомости. Опроче мусимо і се з признанем піднести, що дискусия так в сїй справі, як і опісля, вела ся взагалї умірено і спокійно, винявши хиба — одного бесїдника, і то як-раз того, що виступив нїби-то „успокоюючо" і своїм звичаєм, бодай натякнув на одно та друге, зовсїм... бодай лишне, ще з минувших зборів...

В дискусиї над властивим справозданем порушив проф. В. Шухевич справу прилюдного користуваня бібліотекою товариства. Поставлено також питане, яку запоруку має видїл на будуче що до придбаня для друкарнї товариства „більших робіт" (книжок шкільних?). Таку запоруку дати досить трудно; ми думаємо, що найлїпша запорука буде така, коли наук. товариство ім. Шевченка в нїякій формі і під нїякою фірмою не буде допускати у себе впливів полїтичних і піде по дорозї указаній тут б. головою пос. Барвіньским, котрий згромадив около видавництв товариства людий працї без найменьшої різницї їх полїтичних пересьвідчень, сам поручав до друку й до ремунерованя працї своїх полїтичних противників, і т. п.

Зі стану, в якім застав колишнє товариство ім. Шевченка пос. Барвіньский, стану такого, що за довги товариства мало не фантовано б. голову проф. С. Громницкого, піднїс ся стан маєтковий наук. товариства ім. Шевченка тепер до висоти ок. 60.000 зр., з річним оборотом доходів і розходів ок. 100.000. Належить припускати, що товариство пійде і тут раз вказаною й проложеною дорогою наперед, та що зазив нового голови проф. Грушевского в сїм дусї, щоб полїтична опозиция ограничала ся дїяльностию поза науковими товариствами, а не ставала поперек їх розвою, бодай з часом стане ся тривкою провідною думкою загалу членів.

При голосованю на нового голову віддало 34-ох членів свої голоси на б. голову пос. Ол. Барвіньского, помимо его рішучої заяви, що вибору не прийме і не кандидує, — а 52 голоси упали на одинокого можливого контр-кандидата, котрого усвоїла собі й полїтична опозиция, проф. Грушевского. Поважна меньшість голосів, що осьвідчили ся за б. головою, була досить немилою несподїванкою для тих, що люблять голосити, що ось-то „заслуги" посла О. Барвіньского для рускої справи бачить лиш дуже незначне число его „прихильників..." Тож „Дѣло" порадило собі тут безсоромною неправдою, твердячи, будьто стягнуло ся так богато прихильних пос. О. Барвіньскому членів з провінциї; ну, на пр. з Черновець „стягнули ся" нараз два члени, хоч на попередних надзв. заг. зборах було їх пять, і то самих добрих прихильників б. голови... Що правда за те, то се, що сим разом не опустив нїякий руский посол буджетової дебати, щоби умисно приїхати з Відня та голосувати — против б. голови.

Новий голова звернув ся з згаданою уже апострофою специяльно до полїтичної опозициї і дав їй гарну научку; що не без успіху — се видно було з того, що опозиция з досить рідкою міною згодила ся хоч в основі, вже тепер „одноголосно," на відкинену попередно зміну статутів.

Так само допустило ся „Дѣло" і другої безсоромної неправди, будьто др. Лагодиньский, поясняючи поступоване опозициї на попередних надзвичайних зборах сказав, що полїтицї пос. О. Барвіньского противний „весь нарід руский!" Др. Лагодиньский сказав, що сїй полїтицї противна велика більшість народа руского... Се маленька різниця. Пятнуємо сю неправду „Дѣла," бо она, як немож лучше, характеризує его полїтичну тактику. Адже бодай в часї дїяльности „спільного" комітету повинно би „Дѣло" тямити московску приказку: „ври — да мѣру знай!"

О. Стефанович домагав ся усильно збираня материялів етноґрафічних: що принято. В кінцевій промові піднїс новий голова проф. Грушевский з притиском і теплими словами заслуги б. голови пос. Ол. Барвіньского. („Дѣло" сю промову гарненько промовчало). Склад нового видїлу ми вже подали.

В числї 3. *Буковини* помістили ми письмо від товариства *Січ* у Відни, де названо „некоректним" поступоване п. Юл. Бачиньского, котрий на перекір порученю *Січи* на надзв. загальних зборах Наук. тов. ім. Шевченка дня 8-го грудня м. р. голосував против виповідженя друку полїтичних часописий. П. Ю. Бачиньский прислав нам на се довге пояснене, з котрого виходить таке: Він не перечить, що мав таке порученє від *Січи* і заявив се навіть на зборах, але з дискусиї на тих зборах набрав пересьвідченя, що *Січ* не знала добре справи і тому голосував против інтенциї *Січи*, а властиво таки в інтен-

Галицко-руский дїлетантизм
а україньско-руска аґресивність.
Написав
Володимир Масляк.

(Конець).

Витиснути з руских хат і з рук родин руских чужу лектуру і уживанє чужої мови до тих границь, що нинї хиба нечисленна інтелїґенция з партиї твердих ще в дома говорить по польски, бо по московски не знає а по „хахольски, мужицки" не хоче, — невсипущим трудом виєднати для рускої мови права горожаньства у властий і державної управи — от чи не спора вязанка результатів, опертих на студиях мови Котляревских, Квітків і Шевченків! Наша галицка Русь у тих всїх проявах своїх народних змагань не показала ся гіршою сестрою від України. Відчувши „Кобзареві" животворні слова і думки она йде жваво до своєї мети, єї оклик „Русь для Руси", а signum сьвятість єї мови. Якби се визирало надто шумним і бундючним, просимо до себе. Буде часу і нагоди доволї пересьвідчити ся, що кажемо правду. Просимо однак під одним услівєм. Лишити дома за кордоном свої „прінціпи" і забути з хвилею переступленя границї, що там в зносинах і взаєминах чи родинних чи публичних уживає ся лишень московскої мови, хоч на те нема нїякого указу, чи дочцї з мамою або синови з татом вільно говорити по україньски чи нї. Коли покаже ся, що ми при наших також не рожевих обставинах, а може гірших, бо коли Українцї мають у себе одного ворога: московщину, ми тутка маємо їх трошка більше — не сповнюємо нашої задачі як слїд, тодї вдаримо перед закордоновими братями чолобитню, ну і позволимо себе поганьбити. Поки що — годї над нами старшувати!

Почисливши сили писательскі тутешні а тамошні, либонь чи не по галицкій сторонї лишить ся надвишка, а треба ще і над сим троха призадумати ся. Учені Українцї пишуть свої працї по московски, ними розсьвічують вправдї шлях науки, але не квітчають пантеону народної лїтератури. Другі писателї, а між ними найвиднїйші Нечуй Левицкий, Олександер Кониський, Чайченко, Кропивницкий і Старицкий трудять ся найбільше на однїй ниві — беллетристики і сему залюбки присьвячують ся. У нас в нашій земли, в десятеро менчій від України самої, а щож в сполученю єї з Волинею і Подїлем, всї сили лїтературні мусять розривати ся, щоби відповісти тому, чого від них жадає справа народна. Їм треба трудити ся, щоби заробити на хлїб насущний, запомагати своїми трудами журнали і часописи, треба писати учебники для шкіл, треба трудити ся в користь справ громадских, полїтичних і товариских, бо они у всему дають почин і перед, а все тото сповняють они за одно „Бог да прости", бо за свої письма нїхто з них і шажка не побачить. Колиб їх спільну роботу оцїнити на вартість гроша, то вийшло би з того, що в нїякій земли нїякого народу писателї не складають на жертвеннику народної справи таких великаньских дарунків. Просимо почислити відтак імена тих труженників наших, що не зза чого иньшого а лише зза тяжкої невпинної працї своєї поклали ся в останнім десятку лїт рано скошеним цьвітом в могили, а тогдї виявить ся наглядно, чи треба на писателїв галицко-руских накидати ся мокрим рядном, і чи годить ся, коли одна або друга друком оголошена праця вийде не цїлком викінчена і то лиш по причинї обставин, утомляючих думку автора — горлати зараз з цїлою силою аґресивности: ви Галичани дїлетанти!

V.

Сказавши тілько на сей раз у відповідь пов. справоздавцеви з того, чого дочитав ся він в „Зорі" за р. 1896 — можемо его упевнити, що нї гнїв, нї гордість не диктували нам сути наших поглядів. Знаменитий клясик польский XVI віку сказав так: Роби, кождий як хто може а така робота завершить ся сама! (Czyń każdy jako kto może, a całość sama się złoży, *Kochanawski*). Робім і ми так! Народній справі най служить кождий по змозї, нехай вирівнує ся те, що віковічні невзгодини попороли і пошматували, а шлях до спільної цїли стане рівнїйшим і певнїйшим. Критики треба безперечно, але в критицї головною річею є як раз річ. Екскурзиям такого рода як безнастанні доріканя варваризмами, дїлетантизмами та ще і тих, що самі тими гріхами нагрішивши далї заєдно грішать, треба шукати для себе другого місця.

Станїславів д. 29-го сїчня 1897 р.

циї *Січи*, як се п. Ю. Б. в своїм письмі старає ся доказати. Тому, що ся справа тепер неактуальна, а ми бачимо, що п. Ю. Б. не знає цілого „хожденія по мукам“ Наук. тов. ім. Шевченка з *Дѣломъ*, до того-ж пояснене его не доторкає ся нас, тілько *Січи*, то ми не вважаємо потрібним его поміщувати; а п. Ю. Б. радимо в протоколах Наук. Тов. ім. Шевченка перечитати собі хід справи з *Дѣломъ* за кілька остатних літ. Тоді зрозуміє всї „інтенциї“ ріжних людий.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 5-го лютого 1897.

Іменованя. Мінїстер фінансів іменував адюнкта фінансової прокураториї др. А. Льорбера провізоричним секретарем. — Фінансова дирекция в Чернївцях іменувала завідателя уряду цлового Фердинанда Шульца надконтрольором, а надконтрольора Альойзого Берґмана завідателем уряду цлового; респіциента фінансової сторожи Фердинанда Зіце і підофіцира рахункового Івана Енґеля асистентами уряду цлового.

З буковиньского сойму. Комісиї соймові вже уконституовали ся і вибрали: презесом посла Калїнеску а заступником посла др. Рота в адміністрацийній комісиї, посла бар. Мустацу а заступником посла Кона в фінансовій комісиї, і наконець посла бар. Мустацу в комісиї верифікацийній.

„Академічна Громада“ у Львові змінила свої статути, а після них істнує від тепер при товаричтві запомоговий фонд. Ту зміну статута рішено ще тамтого року впровадити, а то раз длятого, що товариство Bratnia Pomoc słuchaczów wszechnicy lwowskiej оказало ся нетерпимим для руско-україньской мови, і по друге, що через получене двох бувших товариств і „Академічної Громади“ в Кракові товариство значно розширилось.

Введене в жите нового статуту становить ступінь розвою товариства, котрого задачею від тепер буде не тілько доповнювати образоване своїх членів, але і в даній хвили помагати їм матеріяльно. Ту задачу могло товариство вже перед тим в части сповняти, а то завдяки щедрим даткам, котрі наша суспільність на поклик товариства пильно надсилала.

Після справозданя скарбника фонд запомоговий виносить тепер 533 зр. 47 кр. і 3 рублї, а то в готівцї 67 зр. 97 кр. і 3 рублї, в довгах 465 зр. 50 кр.

Фабрика цукру в Буковинї. Мінїстерство рільництва звернулось до товариства краєвої культури з письмом, що на разї належить відступити від основаня фабрики цукру в Буковинї, бо з одної сторони условя для цукрового промислу в теперішних часах дуже неприяючі, а з другої сторони має наступити переміна закона о податку від цукру, котра для розвитя того прометлу має дуже велике значінє. Коли отже і не може мінїстерство натепер піддержати наміру основаня цукрової фабрики, то однак не хоче оно допустити, щоби так важна для цілого краю справа упала. Противно хоче і мінїстерство підготовити все так, щоби при більше сприяючих условях можна було фабрику цукру основати.

Длятого уважає мінїстерство за відповідне, щоби уже в сїм роцї зачались проби з управою цукрових бураків. Через то буде можна обчислити, в якім множестві і за яку цїну дадуть ся бураки на певній одиници поля управляти і буде можна також осудити, чи доброю єсть якість сих бураків. Тому що фабрика буде імовірно вибудована межи Чернівцями і Лужанами, а цукрових бураків не можна здалека привозити, то буде могла фабрика числити на управу цукрових бураків в черновецкім і кіцманецкім повітї, і в сих частях сторожинецкого, вижницкого і радовецкого повіта, котрі лежать близько Чернівців і близько желїзних доріг.

На полях названих повітів будуть вже сего року відбувати ся проби з управою цукрових бураків. При тих пробах будуть увзгляднені не лиш добра і фільварки релїґійного фонду, але також і селяньскі ґрунти. Насїня доставить мінїстерство само безплатно, а правдоподібно будуть установлені нагороди (премії) за успішну управу. (B. L. B.)

З Станїславова пишуть: Недавно отворено в нашім містї торги на безроги, котрі через кілька місяців не могли відбуватись. Через се потерпіло було наше селяньство велику шкоду, бо не могло роздобути готівки за продукт дуже важної галузи господарства, іменно в часї, коли приходить ся платити податки і рати по тутешних банках, котрих в Станїславові намножило ся аж 25! І міщанам було тяжко затягнути позичку в тих банках, бо для браку торгів готівка не впливала до них правильно.

Убійства по селах. З Сільця белского, сокальского повіта, пишуть: Дня 26-го січня невислїджений доси злочинець убив тутешного селянина, 50-лїтного господаря Павла Кищака, коли вертав вечером до дому з судового терміну в Сокали. Убійства довершено в селї зараз за церквою між 7-ою а 9-ою годиною. По довершенім убійстві злочинець занїс свою жертву о які 80 кроків і опер его стоячо о густий корч лозини. Заряджено судове слїдство і навіть арештовано селянина Сафата Климова, з котрим мав убитий того дня термін в судї і котрий не може виказати ся, де був згаданого дня вечером. Судово-лїкарска комісия виказала, що убійник мусїв свою жертву задушити, а при тім кусав єї по руках і лици, та що товк Кишака головою до землї, як на то вказували слїди крови на ледї. То вже другий случай такого убійства сего року в згаданій громадї і оба рази через удушеня, а виновника мимо енерґічного слїдства не викрито.

Смертельно скалїчив бурлака Ткачук робітника ковальского Олексу Левицкого в Монастирисках, напавши на него з колом. Др. Сальтер дав першу поміч умираючому.

З Вижницї над Черемошом пишуть нам, що там хорують дїти на анґіну. Одному селянинови захорувало аж троє дїтий і двоє з них померло мимо лїкарской помочи. Отець зачав сам в розпуцї ратувати третю дитину і поставив їй в ямку під горлом аж пять пявок. Дитинї полекшало від того дуже скоро і она виздоровіла.

Жидівска сумлїнність. Дня 27. січня переїздила через Суху з Раби вижної Ева Шевчук до Відня. Дївчина мусїла в Сухій пересїдати з поїзду на поїзд. Коли вийшла з ваґона, приступив до неї Йосиф Салямон, комендант постерунку жандармериї, жид — і зачав Шевчуківну випитувати, куди їде і за чим. Потім казав їй забрати свої манатки і піти з ним на постерунок. Перелякана дївчина послухала, а Салямон зачав з нею робити протоколи, чи она не їде до Америки. Хотяй дївчина заклинала ся, що їде до свояка Івана Рідля, листоноса у Відни, задержав єї Салямон через чотири години у себе і збезчестив єї насильно. Дївчина пішла в розпуцї з постерунку просто до лїкаря і подала скаргу до суду. — І ще завсїгди роблять в наших полках старшими самих жидиків!

Студентскі галабурди. Недавно тому, як скінчили ся розрухи студентів на унїверситетї в Москві а вже донесли телеґрами, що в Атенах настали в унїверситетї поважні забуреня. Тут ходило о нелюбого студентам професора і они звели таку бучу, що не лише полїция, але і войско мусїло виступити против них і через кілька днів облягало унїверситет. — Тепер знов доходять вісти, що в Римі студенти демонструють против ректора унїверситету в такий безоглядний і визиваючий спосіб, що мусїли виступити против них полїция і війско. В унїверситетї прийшло до кровавої бійки між студентами а полїциєю, а при тім мала полїция поступати собі так безоглядно і жостоко, що се тілько ще більше розлютило студентів. Они виправили велику уличну демонстрацию перед редакциєю прихильної їм часописи *Трибуни*, але і там полїция наспіла зараз і розїгнала кулаками та шаблями. Коли редактори зачали з балькону протестувати против брутальства полїциї, вдерла ся она до середини дому і хотїла арештувати членів редакциї. Але на сходах відпер цїлий редакцийний персональ сей безправний напад полїциї і не допустив єї до середини. Друга юрба студентів пішла справити котячу музику редакциї Popolo Romano, але і ту заскочила їх полїция і била і арештувала на слїпо, так що навіть богато невинних осіб арештувала, а між ними навіть одного комісаря полїциї, перебраного по цивільному. Вкінци пішли полїциянти приступом на кавярню Араґно, куди сховала ся решта студентів і знищили та потовкли все, що було, а найбільше таки студентів. Населенє так оґірчене таким поступованєм властий публичного безпеченьства, що забуває, що властиво винні тут студенти і солїдаризує ся з ними та уряджує правдиві битви і барикади на полїцию. Студенти-ж розіслали письма по всїх унїверситетах, щоби всюди молодїж брала їх сторону, а ті пристрастні відозви викликали вже в Больонїї такі неспокої на унїверситетї, що ректор тамошний зрезиґнував зі своєї почести.

Як молять ся наші селяни при кінци 19-го столїтя? *Народна Часопись* видрукувала молитву селян з одної місцевости в калускім повітї. Молитва така:

„На осиянскій горі росте зїлє в долинї; матенька Божа спочивала, свого сина визирала. Сину мій возлюблений, приснив ми ся сон пречудесний: що тебе жидове ймили, на три дерева розпяли, на калину, на щедрину, на мандрину. Рученьки на розпятю, ноженьки на прибитю, на голову терновий вінець клали, гвоздями прибивали. Місяць ся змінив, сонїнко зайшло, матенька Божа прийшла, свого сина знайшла і повела на сине море, з синих морів на Божиї рани, з Божих ран на золотий камінь. На золотім камени три столики застелені, три сьвічочки засьвічені. Ой ти Петре, ой ти Павле, не жалуй моїх мук! Возьми собі золоту паличку, золоту книжочку, йди в мир Господній, людий научай. Хто той пацїр буде вміти, аби мав тілько гріху, як в мори піску, а на земли трави, то єму буде той гріх відпущений, пекло замкнене, а рай отворений, во віки віков амінь.“

Нема що казати ґарна молитва! Повна поетичности і буйної фантазиї, повна глубшого хоч наївного чувства релїґійного; але хоч в ній згадує ся і про Матер Божу і про Ісуса Христа та сьвятих Петра і Павла, то таки не християнька молитва. То поганьство прибране в дуже легоньку одежину християньску!

Що ви на то скажете, — питає ся *Народна Часопись* — ті отцї духовні, що так дуже прете ся на полїтичних проводирів свого народу, що то так красно, так велегласно умієте говорити о причинах нужди нашого селяньства здалека від своєї громади? Ми далекі від того, щоби комусь, а тим меньше нашому духовеньству відмавляти права від проводу полїтичного і не длятого ставимо до вас отсе питанє. Але будьте ласкаві і зберіть то все разом, що ми тут написали, а побачите де ви, а де ті, котрим хочете давати провід полїтичний. Нарід не має віри, жиє ще в поганьстві: все виглядає, як би то тепер було кілька сот лїт по Адамі; не знає сьвятости житя родинного, наскрізь темний, непорадний, легковірний і забобонний; неморальність, піяньство, лихва руйнують его і нищать в самім сподї, добирають ся до самої его глубини. Чи не красше було би для вас, чи не лїпше для народу взяти ся до роботи з самої долини? Чи не була би то розумнїйша і певнїйша полїтика? Але правда, тут би треба більше тихої а щирої працї, меньше пустих, хоч би й красних та голосних слів. Не дивіть ся на то, що тогди меньше будуть про вас говорити і писати по ґазетах, меньше вас знати і величати, але зважте то, що при такій роботї, як теперішна, можете дуже легко, хоч би й не зараз але з часом, остати ся комендантами без арміï. Ті слова повинні собі затямити особливо православні сьвященики, котрі ще для руских селян не постаралися навіть о добрий молитвослов в народній мові.

Жінки — вояки придали би ся в арміï, після Gil Blas, для обслуди і ремесел. Ся ґазета обчислила, що у францускій арміï єсть коло 100.000 жовнїрів, що не роблять військової служби. Ті жовнїри суть кухарями, стаєнними, служачими, кравцями, дозорцями при шпиталях і т. д. Коли-б на їх місце взяти жінок, каже згадана ґазета, то армія зискала би подвійно: жінки сповняли би обовязки поза військовою служ

бою лїпше, як вояки, а они вернули би знов до лїниї і зміцнили би армію. Ориґінальний проект, але не має жадної реальної підстави.

В Бразилиї в державі Сан-Паольо повстав новий вулькан в вілї Макако недалеко порту, віддаленого від столицї Сантоса о чверть години дороги. В остатних днях грудня тамтого року побачили робітники, занятї на тій вілї, що з землї добуває ся пара і не уміли пояснити собі причини того явища. Вечером того самого дня отворила ся нагле земля на чотири метри наоколо, а з того отвору вибухнув огненний стовп, що его було видно на десять кільометрів в окрузї. Мешканцї, що їх доми стояли недалеко тої огняної пропасти поутїкали, бо бояли ся, чи не западе ся земля дальше, а рівночасно дало ся чути глухий гуркіт під землею і цїла околиця сильно затрясла ся. Огнистий стовп викидає до нинї каміне і ляву і сягає висоти 20 до 30 метрів, а грубий на пять метрів в промірі. Від того огню бє страшна горяч далеко наокруг, а земля западає ся чим раз дальше. Бразилїйскї аґенти будуть певно розповідати нашим людям, що то така натуральна груба, де можна печи нараз тисяч бохонцїв хлїба. Хиба не плетуть ще більших нїсенїтниць?

Дрібні вісти. 15-лїтний ґімназиаст Кавфман в Кракові дістав лихе сьвідоцтво шкільне і для того скочив до Висли і погиб у филях ріки. — В суботу вечером льокомотива, що пересувала вози на головнім двірци у Львові, віхала на одного робітника і схвативши его під колеса, покалїчила так тяжко, що той в кілька хвиль закінчив житє. — Славного мадярского маляря Мункачіого, що сими часами перебував в гидропатичнім закладї в Бонн, переведено до дому божевільних. В чорногорі упали такі великі снїги, яких не памятають найстарші люди. Богато домів завалило ся під тягаром снїгу. — Князь Ернест Віндішґрец, котрого недавно тому обрабували розбишаки в гірскім готелю в Аячіо на Корсицї, помер перед кількома днями. В р. 1895 він упав з коня на перегонах і з того повстала хорба, котру погіршило зворушене з причини того розбійничого нападу. — В Ряшеві найшли повішену Катерину Попкову, а оглядини лїкарскі виказали, що она була отроєна. Злочину допустив ся на нїй муж, що оженив ся з нею перед трема місяцями.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 5-го лютого 1897 року.

Тропава. Нова рафінерия нафти акцийного товариства в Чехівцях стоїть в огни. Пожар ограничає ся до тепер на великий резервоар дестиляцийний. Причина огню невислїджена. Около двайцять осіб легко попарених, одна тяжко.

Будапешт. В радї державній предложив мінїстер фінансів проект закона на знесенє чисельної льотериї а заведенє клясової.

Будапешт. В відповіди на інтерпеляцию Кошута заявив ґраф Банфи, що мінїстерство внїшних справ займає ся пильно справою Туреччини. Але про запроваджене реформ в Туреччинї не може судити парлямент, тільки уряд внїшної полїтики, а той має повну сьвідомість своєї задачі. Також подорож Муравієва не тілько, що не загрожає австрийскім інтересам на всходї, але через навязанє зносин росийского мінїстра з впливовими особистостями заприязнених з нами держав зближає Росию до тридержавного союза, а тим самим приносить користь і австрийскій державі. (Рісні оплески) Відповідь приняла палата до відомости.

---

12)

Сестра Юлїя.

Списала

Анна Сторожієнка.

(Дальше.)

Через плач і жаль тяженький менї вже й слухати не хотїло ся, що жидівка говорила, як мама до неї вийшли. Та они й не так тихо говорили, щоби не можна було їх чути. Мама, видно, дуже лихі були і нїчого еї не допитували. А все таки прислухало ся менї, як жидівка говорила:

— Коли она не хоче йти за-муж по добрій волї, то нехай йде по злій.

А мама, чую, питають: — Що ви кажете? Як по злій волї, коли еї дур голови вчепив ся?

— На єдин дур — каже жидівка, — є другий, — але вже по тихше.

— Говори своє, — кажуть голоено мама. — Говори Климе, нехай твоє не гине!

— Або що, — каже жидівка, — ви старі, а того не знаєте, коли дївка мусить іти за-муж, хоч би не хотїла.

— Я такого не знаю, — відповідають мама, але видно лихі були, бо так голосено говорили, а жидівка по тихо говорила.

Та я спинила ся з плачем, бо то мене таки обійшло, що та огида мене вчепила ся.

— Як ще що маєте, то кажіть, — відповіли мама, — а нї, то йдіть собі!

— Нехай би собі поміг той, що хоче з нею женити ся, — обізвала ся знов жидівка. А вже що дальше шепотїла мамі, не чула я, бо дуже по тихо говорила. Тілько мусїла она вже щось страшного радити, бо чую, аж нараз мама скрикнули:

— Що?! а счезлабись з твоєю радою! А гет, відьмо! Своїй таке порадь дочцї, такій паршивій, як ти сама! А в моїм родї того не було і не буде. А руки від чого? Удушила бим власними руками!

І що она таке радила, я не могла довідати ся. Але мама таки дуже розгнївали ся, бо ще були би кричали, тілько тато надійшли. — Що такий крик, кажуть, як на ярмарку?

А жидівка викрутила ся. — Я, каже, хочу лен сторгувати, а ваші ґаздиня не беруть, що я їм хочу давати.

— Йди, йди на розстайну дорогу, — кажуть мама — з твоїм торгом!

І жидівка забрала ся.

Я потому питала ся мами, кажу: — Що она вам таке розповідала?

— Е, то все через тебе, — кажуть мама. — Образа Божа, та й гріхи, тай тілько!

— Та вже ви сказали менї, щоби я собі йшла, то я пійду. Не буде образи божої, — кажу я до мами.

— Як по моїй голові задзвонять! — Таке менї відповіли. — —

11.

Пристанки (по 6. недїлях) 4-го цьвітня.

Чи тобі, Ганусю, таке хоч приснило ся, яке зі мною стало ся? Де, де?! Щобись цїлий рік спала, і снила, то таки всего того не переснила-бись, що зі мною було за тих шість недїль, від коли я до тебе не писала. Але ти ще не зазнала, Ганусю, які то в сьвітї є дияволи лукаві, і яку они напасть уміють зладити. Але Господь ласкавий все на добре попровадив. Вже скінчив ся мій смуток. По велицїдни вже буду служебницею на певно. Так вже о. місионар до мене написали. Вчера кличуть мене наші отець парох і питають: „А щож, мама вже не противлять ся?“ Кажу: „вже нї.“ „Но то готуй ся — пишуть тобі через мене лист отець місионар, що по велицїдни можеш їхати до Кристонополя, там де є служебницї.“ Та й дають менї лист. Я вже й не чекала, що будуть дальше отець парох казати, поцїлувала їх в руку, тай вибігла на улицю. Читаю лист, є, таки направду є, що можу їхати по велицїдни. От до слова, як они пишуть. Я тобі все перепишу:

— „Дорога во Христї Юзю! Отримав я неред тижнем лист, один від тебе, другий від вашого Отця Духовного, з тою вісткою, що твої родичі позволяють тобі вступити в Чин Служебниць Пр. Дїви Мариї. Написав я про то до Сестри Настоятельки новіцияту Служебниць в Кристинополи просьбу, щоби тебе приймила на новіцият, коли є місце. Днесь одержав я відповідь, що можеш приїхати по великодни. Отже коли до того часу не зміниш своєї постанови, можеш в перших днях по великодни виїхати возом до Чернівцїв а з Чернівцїв зелїзницею на Львів до Кристинополя. Впрочім що до дороги, порадь ся вашого Отця Пароха. Але возьми собі гроший також на дорогу з поворотом, щобись в разї, як тобі в новіциятї не подобає ся, могла без трудів повернути до дому. Поручаю тебе ласцї Г. Бога, а себе твоїм молитвам.“

А видиш, який то Господь для мене ласкавий. — Але чекай, як то все зложило ся. То довго оповідати. Так довго, що не розповім може.

Нагадуєш собі, що я натерпіла ся від мами в мясницї за мої сватаня?! То ще не був кінець всїй бідї. Але по тих ворожках мама вже мене не зачіпали, бо й не було на що. В недїлю вийшла перша заповідь Павлови з Настею, а мама хотїла на той час придбати і менї пару. Якже до тої недїлї не вдало ся, то й мене вже більше не заривали. В четвер на Стрітенє була друга заповідь, а в недїлю потім трета вийшла. А зараз таки в понедїлок зачали ми весїлє. Яке то весїлє було для мене, то вже догадуєш ся, але не всего. Не знаєш, що менї Настя вистроїла. Она така утїшна була, як би еї хто на сто коний посадив, а менї знов жура, що така невістия прийшла до нашого роду. А ще й треба було уступити ся еї з хатчини. Але я не давала по собі пізнати, як менї гірко було на души. Навіть до неї усьміхала ся, як Павло привіз еї з приданим в вівторок рано. А она менї відвдячила ся по свому.

Вернули ся вже від шлюбу, пообідали, зачало ся весїлє таки на добре. А Настя витанцьовує, аж менї встид за ню. Я еї і так шепнула до уха:

— Та вже досить — кажу — з тебе!

— То вже остатний раз, братова —

каже до мене: — Треба весїле добре згадувати.

А видно в голові мала трохи горячо.

— Але я послухаю тебе, Юзю, — каже дальше, — абись на мене не гнївала ся.

— Та менї що до гніву на тебе! — повідаю єї.

— Ей, — каже она, — ти на мене маєш око; а я бігме не винна. А ходи трохи зі мною на двір, менї горячо в хатї, я тобі все до чиста розкажу.

Гадаю я, що она має менї розказувати? Я без неї все знаю. Але вийшла з нею. А за нами десь і взяв ся он той Михалко Данила Сухого. То він залицяв ся до мене, ще як Василь жив. Але Василь єму наповів, що, каже, то не твоя пара, відчепи ся від неї, бо не дарую.

(Дальше буде).

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселиці, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселиці .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.